

Riigikohtu arvamus¹ Riigikogu majanduskomisjonile 384 SE arutamiseks

Riigikohus tänab kutse eest osaleda Riigikogu majanduskomisjoni 28. mai 2024. a istungil konkurentsiseaduse muutmise ja sellega seonduvalt teiste seaduste muutmise seaduse eelnõu (384 SE) arutamisel. Riigikohtu esindaja istungil ei osale, kuid Riigikohus soovib kutses märgitud teemal (ECN+ direktiivi ülevõtmine haldusmenetlusena (*versus* vääртеomenetlusena)) põgusalt märkida järgmist.

Riigikohus jääb oma varem avaldatud seisukohtade juurde ega näe, et haldusmenetluslik mudel konkurentsialaste trahvide määramiseks seaks põhiõigused automaatselt suuremasse ohtu võrreldes vääртеomenetlusega. Nagu korduvalt selgitatud (ja kõik asjaosalised paistavad olevat selles ühel meelel) on väljaspool kahtlust, et põhiõiguste allikatest (põhiseadus, Euroopa inimõiguste ja põhivabaduste kaitse konventsioon ja Euroopa Liidu põhiõiguste harta) karistavale menetlusele tulenevad garantiid peavad olema ECN+ direktiivi ülevõtmisel tagatud sõltumata valitud menetlusliigist. On seadusandja valida, kas ta tagab need garantiid suuremal määral kui põhiõiguste allikates nõutaval miinimumstandardil. Siinkohal võivad seadusandjat omakorda piirata Euroopa Liidu õigusest (praegusel juhul üle võetavast ECN+ direktiivist) tulenevad nõuded. Oluline on aga see, et seadusandja otsustusruumi piirid ei sõltu sellest, kas trahvi määramine toimub haldus(kohtu)menetluses või vääртеomenetluses. Selle otsustusruumi raames võib seadusandja loomulikult menetluste vahel erisusi ette näha. Selles ühelt poolt põhiõiguste allikate ja teiselt poolt asjakohase Euroopa Liidu õiguse vahel olevas otsustusruumis võib seadusandja eri valikute põhjendatuse üle vaielda, kuid oluline on rõhutada, et ükski nimetatud otsustusruumis olev valik ei ole õiguslikult lubamatu ega ohusta õigusriigi põhimõtete järgimist.

Eeltoodud põhjustel võib seadusandja ette näha nii konkurentsitrahvide määramise haldusmenetluses ja vaidlustamise halduskohtumenetluses, kui ka nende määramise halduskohtumenetluses ühes edasikaebamisõigusega. Riigikohtu eelistus oleks, et seadusandja näeks need ette klassikaliste haldustrahvidena, mitte halduskohtus määratavate trahvidena. See oleks ökonoomsem lahendus ega nõuaks mahukaid muudatusi halduskohtumenetluse seadustikus (vt pikemalt [Riigikohtu 11. märtsi 2024. a arvamus 384 SE kohta](#)). Kui aga seadusandja eelistab lahendust, kus trahvi määramise õigus on halduskohtul, on Riigikohus valmis osalema nõuandvas rollis võimalikult selge ja kõiki põhiõigusi tagava menetlusnormistiku väljatöötamisel.

---

¹ Riigikohtu arvamus ei väljenda Riigikohtu siduvat seisukohta. Riigikohus kujundab siduvaid seisukohti ainult kohtuasjade menetlemisel Riigikohtus.